

Gökyüzü Ne Kadar Karanlık? Bunu

Ormanlık bir alanda mı, yoksa bir kentte mi gökyüzünde daha çok yıldız görürsünüz. Kentlerdeki ışık kirliliğini düşünecek olursanız sorunun yanıtı ortaya çıkar. Elbette ormanlık bir alanda! Çünkü orada gökyüzü daha karanlıktır. Birkaç dakikalık bir gözlem yaparak gökyüzünün ne kadar karanlık olduğunu bulabilirsiniz. Üstelik bunun için teleskop ya da dürbün gibi gereçlere gerek yok. 2009 Dünya Astronomi Yılı kapsamında düzenlenen etkinliklerden biri de işte tam bu konuyla ilgili. 16-28 Mart tarihleri arasında birçok ülkeden çok sayıda insan ışık kirliliğini ölçmek için gözlem yapacak; gökyüzünün en belirgin ve en güzel takımyıldızlarından biri olan Orion gözlemlenecek. Çünkü Orion'un yıldızları parlak ve bulması kolay. Orion, "Avcı" olarak da bilinir. Çünkü çok eski çağlarda yaşamış insanlar bu takımyıldızı bir avcıya benzetmişler.

Gözlem Nasıl Yapılacak?

1. Gök haritası, kalem, kâğıt, fener hazırlayın. Ayrıca http://www.tad.org.tr/astronomi2009/?page_id=737 sayfasındaki "Karanlık Gökyüzü Haritaları"nın çıktısını yanınıza alın. Bu haritalarda, gökyüzünün farklı koşullarda nasıl görüldüğünü göreceksiniz. Örneğin, bulutlu bir gecede hiç yıldız göremezsiniz.
2. Güneş battıktan bir süre sonra, gökyüzünün karanlık olduğu açıklık bir alana gidin. Çünkü aydınlık bir gökyüzünde birçok yıldız göremezsiniz.

Evlerin ve sokak lambalarının ışıkları gökyüzünün aydınlık olmasına yol açar. Gözlem yapacağınız yer bir okul bahçesi olabilir.

3. Gök haritasından yararlanarak gökyüzünde Orion Takımyıldızı'nı bulun. Ocak 2009 sayısında verdiğimiz gök haritasını web sayfamızda (<http://www.biltek.tubitak.gov.tr/cocuk/pdf/gokharita.pdf>) bulabilirsiniz. Avcının kemerini simgeleyen 3 yıldız, takımyıldızı bulmanızı kolaylaştıracak. Orion Takımyıldızı, gözlem yapacağınız günlerde batı-güneybatı ufku üzerinde olacak.

Bulmak İçin Bir Etkinlik Yapalım!

4. Orion Takımyıldızı'nı bulduktan sonra çevresine dikkatle bakın. Kaç yıldız görebiliyorsunuz? Gördüğünüz gökyüzünü, karanlık gökyüzü haritalarıyla karşılaştırın. Bu haritalardan hangisine en çok benzediğini bulup yanına bir işaret koyun. Gökyüzünde ne kadar çok yıldız görürseniz gökyüzü o kadar karanlıktır, yani ışık kirliliği azdır.

5. Bu gözlemi, 16 - 28 Mart tarihleri arasında ilk gözlem yaptığınız yerde ya da bu yere en az bir km uzaklıkta başka bir yerde de tekrarlayabilirsiniz. Ne kadar çok gözlem yaparsanız o kadar çok bilgi elde edersiniz. Yaptığınız tüm gözlemleri birbiriyle karşılaştırın ve her birinin tarih, saat ve yerini mutlaka kaydedin.

Bugünlerde Hangi Etkinlikler Var?

Gözlemlerinizi Paylaşabilirsiniz!

Türkiye'de ve dünyanın birçok ülkesinde çok sayıda insan bu gözlemi yapacak. Gözlem sonuçları bir web sitesinde paylaşılacak. Siz de gözlem sonuçlarınızı aşağıdaki web sayfasına kaydedebilirsiniz.

http://www.tad.org.tr/astronomi2009/?page_id=592

100 Saat Gökyüzü Gözlemi

2 - 5 Nisan tarihleri arasında dünyadaki birçok gökbilim merkezi, toplam 100 saat sürecek gözlem günleri düzenleyecek. Böylece binlerce kişi aynı saatlerde gökyüzüne bakıyor olacak. Siz de www.astronomi2009.org sayfasından yaşadığınız yere en yakın etkinlik merkezlerini belirleyerek gözlem yapma olanağı bulabilirsiniz.

Tüm etkinlikler hakkında daha fazla bilgi için www.astronomi2009.org sayfasını inceleyebilirsiniz.

Işıkları Söndürelim

Kentlerde aydınlatma sistemlerinin uygun olmayan şekilde kullanılması geceleri gökyüzünün çok aydınlık olmasına neden oluyor. Bu, ışık kirliliğinin ve enerjinin boşa harcandığının da bir göstergesi. Bu sorunlara dikkat çekmek amacıyla 28 Mart'ta, 20.30 - 21.30 saatleri arasında tüm dünyada ışıkları söndürme etkinliği yapılacak. Ne kadar çok ışık kapatırsak gökyüzünde o kadar çok yıldız görebileceğiz. Ayrıntılı bilgi için:

[http://www.tad.org.tr/](http://www.tad.org.tr/astronomi2009/?page_id=592)
[astronomi2009/?page_id=592](http://www.tad.org.tr/astronomi2009/?page_id=592)

Burcu Parmak
Çizim: Ayşe İnan Alican

Kaynak:
<http://www.astronomi2009.org>